

РОЗВИТОК МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИМОГ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Олешко В. Л., Олешко Т. Є.

Модернізація системи освіти в Україні, яка відбувається в останні роки, насамперед пов'язана зі змінами у змісті шкільного інклюзивного навчання. Актуальність цієї проблеми стає вагомою і відповідальною особливо тоді, коли мова йде про підготовку викладачів музики. Подальший розвиток музичних-педагогічних навичок студентів з урахуванням вимог інклюзивної освіти в умовах вищого навчального закладу набуває якісно нового рівня.

Визначальною проблемою в галузі мистецької освіти, на що вказують праці Г. Падалки [3; 4], є проблема мистецького розвитку особистості (школярів та студентів) в інтеграції розумової та духовно-емоційної діяльності. Варто зазначити, що до тих робіт, які відкривають практичний шлях до мистецького розвитку особистості в процесі духовно-емоційній діяльності, належать насамперед дослідження О. Рудницької, в яких запропоновано мистецькі парадигми формування особистості, та наукові праці О. Олексюк і М. Ткач, де розглянуто компоненти духовного потенціалу особистості у сфері музичного мистецтва та розкрито концепцію розвитку духовності людини через емоційно-почуттєве ставлення до світу.

Метою статті є розгляд форм і методів роботи над розвитком музично-педагогічних навичок студентів в контексті сучасних вимог інклюзивної освіти.

Розвиток музично-педагогічних навичок для роботи в системі інклюзивної освіти – проблема надзвичайно актуальна для послідовності та безперервності процесу музичного виховання в закладах дошкільної та середньої освіти. Ця проблема має велике значення для реалізації творчого

потенціалу дітей, адже її вирішення базується на принципових засадах музичної педагогіки та психології.

Розвиток навичок роботи в інклюзивному освітньому просторі, як одне з завдань виховання викладача музики може бути забезпечений шляхом пошуку найефективніших засобів впливу викладача на студента як у процесі проведення індивідуальних занять, так і в організації його самостійної роботи над виконавськими завданнями. Ці засоби багатогранні й різноманітні. У них органічно поєднано виконавський, педагогічний досвід викладача, рівень музичної обдарованості студента з теоретичним аналізом творів, художньо-образним розкриттям характеру інтерпретації виконуваних творів, розшифруванням авторських указівок у нотному тексті тощо.

В умовах творчої роботи зі студентами (при помітній різниці їх загально-музичного і фахового рівнів) однією з найважливіших вимог викладання стає ретельне вивчення особистісних даних та ступінь їх прояву у виконавському розвитку кожного студента. Вивчення індивідуальності є тривалим і послідовним процесом спостережень, перевірок роботи студента над засвоєнням навчального репертуару. Важливо з'ясувати, як він орієнтується в окремих музичних жанрах, фактурних, звукових труднощах творів, наскільки самостійно ним вивчаються твори та інструктивний матеріал, формуються та розвиваються виконавські навички.

Спостереження викладача мають бути спрямовані на виявлення психологічних особливостей студента, наприклад, характеру уваги та вольових якостей, ступеня працездатності та організованості в роботі, швидкості та точності реакції на вказівки викладача, рівня самостійного усвідомлення та опрацювання завдань та ін. Таким чином, різноманітність інтелектуальних проявів студента формує і розвиває його творчий потенціал.

Важливим джерелом пізнання для студента є вивчення виконавського та педагогічного досвіду відомих майстрів музичного мистецтва. Це наукова, методична література, спогади й нотатки, аудіо- й відеозаписи концертних виступів музикантів-інструменталістів. У цих матеріалах допитливий студент

знайде відповіді з багатьох питань, пов'язаних з виконавством, що буде спонукати його творчу ініціативу, розвивати музичне мислення.

Слід підсумувати, що спектр досліджуваних за останні роки проблем інклюзивної музичної освіти є досить широким, проте можна виокремити ключове питання, яке не тільки привертає особливу увагу дослідників, але й може презентувати гуманістичні орієнтири у навчанні, розвитку й вихованні мистецтвом дітей з особливими освітніми потребами. Мистецька підготовка таких дітей повинна бути зорієнтована на духовно-емоційний та (або) розумовий розвиток особистості, де превалюють інтереси й потреби дітей, враховуються їхні психофізіологічні особливості розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колупаєва А. Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення / А. Колупаєва // Практика управління закладом освіти. — К. : ТОВ «Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку України», 2010. — № 4. — С. 8–12.
2. Олексюк О. Педагогіка духовного розвитку особистості: сфера музичного мистецтва : навч. посіб. / О.М. Олексюк, М.М. Ткач. — К. : Знання України, 2004. — 264 с.
3. Падалка Г. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М. Падалка. — К. : Освіта України, 2010. — 274 с.
4. Падалка Г. Теорія і методика мистецької освіти: Інноваційна проблема / Г.М. Падалка // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. пр. — Вип. 5. — К. : НПУ, 2010.
5. Соколова Е. Психология детей с задержкой психического развития : учеб. пособ. / Е.В. Соколова. — М. : Сфера, 2009. — 318 с.